

UCHWAŁA Nr/...../2023
RADY POWIATU SOKOŁOWSKIEGO
z dnia października 2023r.

o zmianie uchwały w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Sokołowskim na lata 2022-2026.

Na podstawie art.12 pkt. 4 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2022r. poz. 1526 z póź. zm.) oraz art. 6 ust. 3 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021r. poz. 1249 z późn. zm.) Rada Powiatu Sokołowskiego uchwala, co następuje:

§ 1

W uchwale Nr XXXIII/211/2022 Rady Powiatu Sokołowskiego z dnia 15 lutego 2022r. w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Sokołowskim na lata 2022-2026 wprowadza się następujące zmiany:

- 1) tytuł uchwały otrzymuje brzmienie: „w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Sokołowskim na lata 2022-2026”
- 2) §1 otrzymuje brzmienie:
„Przyjmuje się „Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Sokołowskim na lata 2022-2026”.”
- 3) załącznik do uchwały otrzymuje brzmienie załącznika do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu oraz Dyrektorowi Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Sokołowie Podlaskim.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podpisania.

UZASADNIENIE

Na podstawie art. 6 ust. 3 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1249 z późn. zm.), do zadań własnych powiatu należy w szczególności opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. W związku z powyższym, opracowany został „Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Sokołowskim na lata 2022-2026”.

Dnia 21 czerwca 2023r weszła w życie ustawa z dnia 9 marca 2023r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023r. poz. 535) wprowadzająca wiele znaczących zmian, w tym:

- nazwę przemoc w rodzinie zastąpiono nazwą przemoc domowa,
- rozszerzono definicję przemocy, dodając przemoc ekonomiczną i cyberprzemoc,
- wprowadzono zmiany dotyczące kierowania osób stosujących przemoc domową do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych lub psychologiczno-terapeutycznych,
- dookreślono cel realizacji w/w programów oraz wprowadzono nowe obowiązki dla osób kierowanych do uczestnictwa w programach.

W związku z powyższym, istnieje konieczność dostosowania istniejącego dokumentu do aktualnego stanu prawnego.

STAROSTA

Elżbieta Sadowska

DYREKTOR
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie

Katarzyna Surowska

Załącznik do Uchwały
Nr/...../2023
Rady Powiatu Sokołowskiego
z dniapaździernika 2023r.

POWIATOWY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
DOMOWEJ
ORAZ OCHRONY OSÓB
DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY
DOMOWEJ
W
POWIECIE SOKOŁOWSKIM
NA LATA 2022- 2026

(aktualizacja po nowelizacji „Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw”
z dnia 9 marca 2023 r.)

Sokołów Podlaski – październik 2023 r.

Spis treści

I. WSTĘP	2
II. ORGANIZACJA SYSTEMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ W JEDNOSTKACH SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO	5
III. DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY DOMOWEJ W POWIECIE SOKOŁOWSKIM	9
IV. ZAŁOŻENIA PROGRAMU	16
1. Analiza SWOT dla problemu przemocy domowej.....	16
2. Cele Programu	20
3. Zadania do realizacji.....	21
V. REALIZACJA PROGRAMU	24
VI. PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU	25

I. WSTĘP

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku w art. 18 i 71 wskazuje, że instytucja rodziny jest objęta szczególną ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej, a jej dobro państwo ma obowiązek uwzględnić w swojej polityce społecznej, zwłaszcza poprzez udzielanie szczególnej pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji społecznej. Jedną z trudnych sytuacji społecznych jest występująca w rodzinie przemoc.

Rodzina jest pierwszym i najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, spełniającym określone funkcje względem niego, w tym m.in. zaspokaja potrzebę bezpieczeństwa, miłości, przynależności, szacunku i uznania, przekazuje obowiązujące w społeczeństwie normy i wzorce zachowań oraz wartości. Kształtuje ona człowieka i przygotowuje go do życia w społeczeństwie, stanowi system wewnętrznych powiązań, w których wszyscy członkowie wzajemnie na siebie oddziałują, pozostając w dynamicznej równowadze, a jakakolwiek zmiana wpływa na jego całość.

Przemoc domowa zaburza funkcjonowanie rodzin, naruszając podstawowe prawa człowieka, niszcząc poczucie godności, szacunku i zaufania. Definicja zawarta w art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 z późn. zm.) stanowi, że przemoc domowa to: *jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:*

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,*
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,*
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienia lub krzywdy moralne,*
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,*
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.*

Przemoc jest zjawiskiem stanowiącym zagrożenie dla wszystkich uwikłanych w nią osób: ofiar, świadków, sprawców. Skutki jej są długotrwałe i istotnie wpływają na codzienne funkcjonowanie osób, których dotyczą. Należy pamiętać, że przemoc to intencjonalne działanie lub zaniechanie działania jednej osoby wobec drugiej, która wykorzystując przewagę sił narusza prawa i dobra osobiste jednostki, powoduje cierpienie i szkody.

Występowaniu przemocy szczególnie sprzyjają:

- Obowiązujące w danym środowisku normy kulturowe i społeczne, m.in.: przekonanie o prawie rodziców do dominacji nad dzieckiem, przekonanie o dominacji mężczyzn nad kobietami;
- Nadużywanie alkoholu i uzależnienie od alkoholu, który osłabia kontrolę zachowań, zwiększa prawdopodobieństwo reagowania złością i gniewem, zaburza ocenę sytuacji, powoduje błędną interpretację zachowań innych osób;
- Podeszły wiek, przemoc wobec osób starszych wzrasta, gdy w rodzinie występuje zależność pomiędzy członkami rodziny, dzielenie wspólnego mieszkania, fizyczne i psychiczne obciążenie opiekuna, izolacja społeczna rodziny, choroby psychiczne;
- Niepełnosprawność jest czynnikiem ryzyka, ponieważ nad osobą niepełnosprawną członkowie rodziny i inne osoby mają ewidentną przewagę, a osoby te często zdane są na ich opiekę.

Przemoc domowa może przybierać różne formy i dokonywać się przy udziale różnych instrumentów:

Cechą charakterystyczną zjawiska przemocy domowej jest tendencja do powtarzania się pewnych prawidłowości nazwanych cyklem przemocy. W cyklu przemocy obserwuje się następujące po sobie fazy:

- Faza narastającego napięcia – jest to początek cyklu, charakteryzuje się on wzrostem napięcia i natężeniem sytuacji konfliktowych.
- Faza ostrej przemocy – następuje wybuch gniewu i wyładowanie agresji na ofierze. W tej fazie najczęściej dochodzi do interwencji, ofiary pod wpływem silnych emocji spowodowanych doznana krzywdą decydują się wezwać pomoc, złożyć zawiadomienie na policję, podjąć inne działania.
- Faza miodowego miesiąca – jest to faza skruchy ze strony sprawcy, okazywania żalu, miłości. Sprawca obiecuje poprawę, deklaruje, że nigdy się to nie powtórzy,

jest miły i troskliwy. Ofiara wbrew zdrowemu rozsądkowi i wcześniejszym doświadczeniom wierzy sprawcy, ponieważ pragnie by to była prawda. W tej fazie wycofuje się z wcześniej podjętych działań, rezygnuje z pomocy, wycofuje skargi. Stopniowo sprawca przestaje być miły, napięcie ponownie narasta i faza kończy się nawrotem przemocy spowodowanym wzrostem napięcia.

Zjawisko przemocy domowej dotyczące społeczność lokalną jest ściśle powiązane z innymi obszarami problemów społecznych, dlatego ich rozwiązywanie powinno być wspólnym interesem uzupełniających się działań specjalistów, instytucji i organizacji, m.in. służby zdrowia, pomocy społecznej, organizacji pozarządowych, placówek oświatowych, policji, sądów czy związków wyznaniowych i Kościołów. Każde z nich ma do czynienia z innym aspektem zjawiska, jednak działając osobno nie doprowadzą do zwiększenia jakości wsparcia społecznego w obszarze przemocy występującej wewnątrz rodzin. Zintegrowanie wszystkich zasobów jednostek i organizacji do realizacji zadań Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej (dalej zwanego Programem) daje szansę stworzenia jednolitej procedury wsparcia osób uwikłanych w przemoc oraz zwiększenie skuteczności udzielanej pomocy. Jednym z podstawowych warunków osiągnięcia tego celu jest zintegrowanie środowiska przy realizacji Programu.

Uchwalenie Programu to zadanie wynikające ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej, który nakłada na samorządy powiatowe obowiązek tworzenia systemu przeciwdziałania przemocy domowej. Głównym jego celem jest przeciwdziałanie przemocy domowej oraz zwiększenie skuteczności pomocy dla rodzin, w których ten problem występuje. Natomiast do zadań powiatu należy wprowadzenie w życie szerokiego spektrum działań mających na celu zarówno zwrócenie uwagi opinii publicznej na zjawisko przemocy domowej, jak i przeciwdziałanie temu zjawisku oraz zwiększenie profesjonalizmu służb społecznych w udzielaniu pomocy ofiarom przemocy oraz w podejmowaniu działań wobec sprawców.

Problem ochrony jednostki przed okrucieństwem ze strony najbliższych jest stosunkowo nowym doświadczeniem społecznym. Świadomość zagrożenia jakie niesie używanie siły względem najbliższych, stało się przesłanką do stworzenia odpowiednich aktów prawnych oraz programów chroniących ofiary przemocy domowej. Warto również zaznaczyć, że aby zapobiec przemocy niezbędne jest współdziałanie specjalistów z różnych dziedzin, co wskazuje, jak ważnym i jednocześnie złożonym problemem jest zjawisko przemocy domowej.

Celem głównym Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2022 – 2026, zwanego dalej Programem, jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w powiecie sokołowskim. Program zakłada podejmowanie kompleksowych działań nakierowanych zarówno na osobę doznającą przemocy, jak i na edukację oraz korygowanie agresywnych postaw i zachowań osób stosujących przemoc.

„Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Sokołowskim na lata 2022–2026” ma charakter długofalowy. Działania ujęte w programie w miarę potrzeb i sytuacji społecznej mogą ulegać zmianom i udoskonaleniom.

Program określa szczegółowe zadania do realizowania, ukierunkowane na efektywną współpracę pomiędzy instytucjami, zapewnienie jakości i skuteczności pomocy udzielanej osobom i rodzinom uwikłanym w przemoc, kształtowanie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy domowej, doskonalenie kadr zajmujących diagnozowaniem i pomocą osobom doświadczającym przemocy domowej, edukację i profilaktykę.

Zakładając, że program będzie stanowił strategiczny plan działań opracowany przez przedstawicieli instytucji i służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej na terenie powiatu sokołowskiego można przyjąć oczekiwanie, że przyczyni się on do wypracowania skoordynowanego interdyscyplinarnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej w powiecie sokołowskim, co niewątpliwie będzie pomocne w ograniczeniu zjawiska przemocy, łagodzeniu skutków tego zjawiska oraz poprawie życia sokołowskich rodzin.

II. ORGANIZACJA SYSTEMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ W JEDNOSTKACH SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

Dwa podstawowe akty prawne, które precyzują, łączą i dokładnie określają zakres obowiązków jednostek samorządu terytorialnego w systemie przeciwdziałania przemocy domowej to: *Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2021r poz. 1249 z późn. zm.)* oraz Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 roku (Dz. U. 2023 poz. 1870) w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.

Ustawa określa zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej dla organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego. Określa ona również zasady postępowania wobec osób doznających przemocy domowej oraz wobec osób stosujących przemoc domową, także w przypadku zagrożenia przemocą domową oraz podejrzenia stosowania przemocy domowej. Definiuje też pojęcia: przemocy domowej, osoby doznającej przemocy domowej (w tym małoletniego będącego świadkiem przemocy domowej), osoby stosującej przemoc domową, świadka przemocy domowej oraz wskazuje w jakich formach udziela się pomocy osobom dotkniętym przemocą domową.

Zgodnie z art. 3 w/w Ustawy „Osobie doznającej przemocy domowej udziela się bezpłatnej pomocy, w szczególności w formie:

- poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego;
- interwencji kryzysowej i wsparcia;

- ochrony przed dalszym krzywdzeniem, przez uniemożliwienie osobie stosującej przemoc domową korzystania ze wspólnie zajmowanego mieszkania z osobą doznającą przemocy domowej oraz zakazanie kontaktowania się i zbliżania się do osoby doznającej przemocy domowej;
- zapewnienia osobie doznającej przemocy domowej bezpiecznego schronienia w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla osób doznających przemocy domowej;
- badania lekarskiego w celu ustalenia przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy domowej oraz wydania zaświadczenia lekarskiego w tym przedmiocie;
- zapewnienia osobie doznającej przemocy domowej, która nie ma tytułu prawnego do lokalu zajmowanego wspólnie z osobą stosującą przemoc domową, pomocy w uzyskaniu mieszkania”.

Wszystkie wymienione powyżej formy pomocy dla osób doznających przemocy mają być bezpłatne. Są to zadania dla wszystkich instytucji, podmiotów i organizacji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej.

Ustawa nakłada na te podmioty także zadania z zakresu pomocy dla osób stosujących przemoc domową. I tak zgodnie z art. 4 st. 3 *„wobec osób stosujących przemoc domową stosuje się przewidziane w ustawie środki mające na celu zapobieganie ich kontaktowaniu się z osobami doznającymi przemocy domowej oraz programy korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc domową, a także programy psychologiczno-terapeutyczne dla osób stosujących przemoc domową.”*

Zapisy w/w Ustawy określają konkretne zadania dla poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego oraz organów administracji rządowej. Zgodnie z art. 6 ust. 1 cytowanej wyżej Ustawy *„zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 i 2369 oraz z 2021 r. poz. 794 i 803) lub ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2277, z 2020 r. poz. 1492 oraz z 2021 r. poz. 41 i 694), chyba że przepisy niniejszej ustawy stanowią inaczej”*

Na podstawie art. 6 ust. 6 omawianego aktu prawnego „do zadań własnych samorządu województwa należy w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja wojewódzkiego programu przeciwdziałania przemocy domowej;
- 2) inspirowanie i promowanie nowych rozwiązań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej;
- 3) opracowywanie ramowych programów ochrony osób doznających przemocy domowej oraz ramowych programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową, a także ramowych programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;
- 4) organizowanie szkoleń dla osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy domowej, w tym obowiązkowych szkoleń dla członków zespołu interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych.

W art. 7 ust. 1 w/w Ustawa określa zadania wojewody, do których w szczególności należą:

- 1) opracowywanie materiałów instruktażowych, zaleceń, procedur postępowania interwencyjnego w sytuacjach kryzysowych związanych z przemocą domową dla osób realizujących te zadania;
- 2) monitorowanie zjawiska przemocy domowej;
- 3) powoływanie i odwoływanie Wojewódzkiego Koordynatora Realizacji Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej;
- 4) monitorowanie realizacji Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej przez Wojewódzkiego Koordynatora Realizacji Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej;
- 5) nadzór nad realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej realizowanych przez samorząd gminny, powiatowy i województwa;
- 6) kontrola realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej wykonywanych przez podmioty niepubliczne na podstawie umów z organami administracji rządowej i samorządowej.

W art. 8 Ustawa określa zadania ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego należy w szczególności:

- „1) zlecanie i finansowanie badań, ekspertyz i analiz dotyczących zjawiska przemocy domowej;
- 2) prowadzenie działań promujących podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy domowej;
- 3) powoływanie i odwoływanie Krajowego Koordynatora Realizacji Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej w randze sekretarza lub podsekretarza stanu w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego;
- 4) monitorowanie realizacji Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej przez koordynatora, o którym mowa w pkt 3;
- 5) opracowanie i wydawanie co najmniej raz na dwa lata wytycznych do prowadzenia szkoleń w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, w tym obowiązkowych szkoleń dla członków zespołu interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych;
- 6) opracowywanie i finansowanie programów osłonowych z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej;
- 7) finansowe wspieranie programów z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej realizowanych przez:
 - a) jednostki samorządu terytorialnego,
 - b) organizacje pozarządowe działające na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej,
 - c) jednostki organizacyjne działające na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancji wolności sumienia i wyznania, jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.”

Zgodnie z art. 9 ustawy, organy administracji rządowej i samorządowej współdziałają z organizacjami pozarządowymi oraz kościołami i związkami wyznaniowymi w zakresie

udzielania pomocy osobom doznającym przemocy domowej, oddziaływania na osoby stosujące przemoc domową oraz podnoszenia świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy domowej, w szczególności przyczyn i skutków przemocy domowej oraz metod i form pracy w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej. Organy administracji rządowej lub samorządowej mogą zlecać realizację zadań określonych w ustawie w trybie przewidzianym w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz.U. z 2023r. poz. 571).

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej precyzuje zadania również dla gmin (miast) i powiatów. Zgodnie z art. 6 ust. 2 w/w Ustawy „do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym:

- 1) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej;
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową;
- 3) zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych”.

Zadania przewidziane w Ustawie dla powiatów określa art. 6 ust. 3 i 4. I tak, „do zadań własnych powiatu należy w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej;
- 2) opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową;
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą domową miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą domową miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej”.

Samorządom powiatowym powierza się też zadania z zakresu administracji rządowej, a środki na realizację i obsługę tych zadań powinien zapewnić budżet państwa. Do zadań tych należy w szczególności: tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy domowej, opracowywanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową, opracowywanie i realizacja programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową, a także wydawanie zaświadczeń o zgłoszeniu się osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w w/w programach oraz o ich ukończeniu.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej jest ważnym elementem w ustawodawstwie polskim w zakresie zapobiegania krzywdzeniu i maltretowaniu osób najbliższych. Ma na względzie w pierwszej kolejności pomoc osobie doznającej przemocy domowej. Ustawa stanowi też o współdziałaniu organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego z organizacjami pozarządowymi oraz kościołami i związkami

wyznaniowymi w obszarze pomocy osobom doznającym przemocy domowej, oddziaływania na osoby stosujące przemoc domową oraz podnoszenia świadomości społecznej o skutkach i przyczynach przemocy domowej. Pomoc udzielana rodzinom dotkniętym przemocą domową powinna być kompleksowa i wielowymiarowa.

III. DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY DOMOWEJ W POWIECIE SOKOŁOWSKIM

Powiat Sokołowski położony jest we wschodniej części województwa mazowieckiego. Od północy graniczy z powiatem ostrowskim, od zachodu z powiatem węgrowskim, od strony południowej z powiatem siedleckim, natomiast od strony wschodniej sąsiaduje z dwoma powiatami, które stanowią część województwa podlaskiego – wysokomazowieckim i siemiatyckim. Warto wspomnieć, iż granica północna i wschodnia wyznaczone są naturalnie, na przeszło 60-kilometrowym odcinku rzeki Bug. Pod względem struktury administracyjnej powiat sokołowski podzielony jest na 9 gmin – 1 miejska (Sokołów Podlaski), 1 miejsko-wiejska (Kosów Lacki) oraz 7 wiejskich (Bielany, Cerańów, Jabłonna Lacka, Repki, Sabnie, Sokołów Podlaski oraz Sterdyń), które podzielone są łącznie na 233 sołectwa. Powiat sokołowski zajmuje powierzchnię 1 132 km², tj. 3,1 % ogólnej powierzchni województwa mazowieckiego.

Powiat Sokołowski zamieszkuje 54 631 osób, z czego 50,5% stanowią kobiety, a 49,5% mężczyźni. W latach 2002-2017 liczba mieszkańców zmalała o 6,4%. Średni wiek mieszkańców wynosi 42,2 lata. Mieszkańcy powiatu sokołowskiego zawarli w 2017 roku 287 małżeństw, co odpowiada 5,3 małżeństwom na 1000 mieszkańców. W tym samym okresie odnotowano 1,1 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. Z danych statystycznych wynika, że 28,7% mieszkańców powiatu sokołowskiego jest stanu wolnego, 57,4% żyje w małżeństwie, 2,6% mieszkańców jest po rozwodzie, a 11,2% to wdowy/wdowcy.

Teren powiatu ma charakter typowo rolniczy, gdzie 71 % ogólnej powierzchni zajmują użytki rolne. Lasy w powiecie sokołowskim zajmują ponad 21%, zaś wody 1% ogólnej powierzchni.

Głównymi szlakami komunikacyjnymi w powiecie są drogi krajowe: nr 62 Węgrów – Sokołów Podlaski – Drohiczyn, Nr 63 Siedlce – Sokołów Podlaski – Cerańów – Nur oraz wojewódzkie: nr 667 Sokołów Podlaski – Małkinia, Nr 695 Kosów Lacki – Cerańów.

Dane pozwalające na szacowanie skali zjawiska przemocy domowej są gromadzone przez różne instytucje i służby, które ustawowo podejmują działania w obszarze przeciwdziałania przemocy. Głównie są to dane pochodzące z interwencji przeprowadzonych przez organy ścigania i najczęściej obejmują informacje o interwencjach domowych, wszczętych procedurach „Niebieskiej Karty” oraz postępowaniach w związku z przestępstwami związanymi z przemocą domową. Kolejnym źródłem danych są informacje uzyskane od zespołów interdyscyplinarnych i grup roboczych obejmujące informacje o ilości prowadzonych procedur NK, ilości osób objętych pomocą, informacje z środków pomocy społecznej oraz instytucji udzielających pomocy i wsparcia osobom doświadczającym przemocy, w tym ośrodków interwencji kryzysowej, specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy domowej.

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2022–2026 jest kontynuacją działań podejmowanych w ramach realizacji Programu w latach 2017-2021. Istotnym elementem Programu jest koordynacja działań podejmowanych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sokołowie Podlaskim na rzecz osób doświadczających przemocy domowej oraz sprawców przemocy domowej. Podejmowane dotychczas działania potwierdzają ich skuteczność zarówno w sferze udzielania profesjonalnej pomocy jak również w sferze działań prewencyjnych. Podstawę programu stanowi podejście interdyscyplinarne, zgodnie, z którym wszelkie działania na rzecz pomocy rodzinie powinny być planowane i wdrażane przez specjalistów z różnych dziedzin, będących przedstawicielami różnych instytucji i organizacji.

Aktualna diagnoza społeczna dotycząca zjawiska przemocy domowej na terenie powiatu sokołowskiego została przygotowana na podstawie analizy danych uzyskanych z instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej (Policja, sąd, prokuratura, zespoły interdyscyplinarne). W przedmiotowej diagnozie objęto okres od 2018 roku do końca 2020 roku. Szczegółowe dane ilościowe zawarte zostały w poniższych tabelach.

Skalę zjawiska przemocy domowej w powiecie sokołowskim można określić w oparciu o poniżej przedstawione dane uzyskane z Komendy Powiatowej Policji w Sokołowie Podlaskim, z ośrodków pomocy społecznej i zespołów interdyscyplinarnych oraz Sądu Rejonowego w Sokołowie Podlaskim.

Z danych pozyskanych z Komendy Powiatowej Policji w Sokołowie Podlaskim wynika, że w **2021 roku policjanci powiatu sokołowskiego łącznie przeprowadzili 3.635 interwencji, z czego 995 były to interwencje domowe**. Każdego roku około 1/5 interwencji domowych, to przypadki stosowania przemocy domowej.

Realizacja procedury „Niebieskie Karty” odbywa się w oparciu o zasadę współpracy między organizacjami i jednostkami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej. Przedstawiciele podmiotów zobowiązanych do wszczęcia procedury informują o swoich działaniach przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego.

Zespół interdyscyplinarny powoływany jest przez Burmistrza Miasta lub Wójta Gminy. Zadaniem zespołu są działania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej opierające się przede wszystkim na diagnozowaniu i przeciwdziałaniu problemowi przemocy, inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym w/w zjawiskiem wobec osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową. W skład zespołu interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych oraz kuratorzy sądowi.

Wypełnienie „Niebieskiej Karty” nie jest równoznaczne ze złożeniem zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa i nie zawsze stanowi podstawę do wszczęcia postępowania karnego.

Dane zawarte w poniższej tabeli zawierają ilości prowadzonych procedur Niebieskie Karty w latach 2018-2020 przez poszczególne gminy i miasta powiatu sokołowskiego.

Tabela nr 1. Ilość Niebieskich Kart, które wpłynęły do Gminnych Zespołów Interdyscyplinarnych

Gmina/Miasto	Rok			Razem
	2018	2019	2020	
Bielany	8	7	5	20
Ceranów	8	9	6	23
Jabłonna Lacka	19	16	7	42
Kosów Lacki	18	20	7	45
Repki	25	17	10	52
Sabnie	12	10	10	32
Gmina Sokołów Podlaski	38	44	28	110
Miasto Sokołów Podlaski	67	72	71	210
Sterdyń	7	18	9	34
RAZEM powiat sokołowski	202	213	153	568

** opracowanie własne*

Na terenie powiatu sokołowskiego w analizowanym okresie łącznie do wszystkich zespołów interdyscyplinarnych wpłynęło 568 formularzy kart A procedury „Niebieska Karta”. Najwięcej formularzy wpłynęło do Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego w Sokołowie Podlaskim (210) i Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego w Sokołowie Podlaskim (110), a najmniej do zespołów interdyscyplinarnych w Bielanach (20) i Ceranowie (23).

Zobowiązanymi w przypadku podejrzenia stosowania przemocy domowej do wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” są przedstawiciele pięciu podmiotów: ośrodków pomocy społecznej, policji, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, oświaty i ochrony zdrowia.

Kolejna tabela zawiera ilość wszczętych procedur w poszczególnych miastach i gminach powiatu sokołowskiego w analizowanym okresie przez przedstawicieli poszczególnych służb i instytucji.

Tabela nr 2. Wszczęcia procedur Niebieskie Karty przez poszczególne instytucje z terenu powiatu sokołowskiego według danych pozyskanych z zespołów interdyscyplinarnych powiatu sokołowskiego.

Gmina/ Miasto	Policja			OPS			Oświata			Ochrona zdrowia			KRPA			PCPR			Razem
	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020	
Bielany	8	7	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	20
Ceranów	8	9	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	23
Jabłonna Lacka	17	16	7	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	42
Kosów Lacki	17	18	7	0	1	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	45
Repki	22	17	10	1	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	52
Sabnie	12	10	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	32
Gmina Sokołów Podlaski	38	43	28	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	110
Miasto Sokołów Podlaski	65	64	69	1	4	2	0	0	0	1	4	0	0	0	0	0	0	1	211
Sterdyń	7	17	9	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	34
Powiat Sokołowski RAZEM	194	201	151	3	8	2	2	1	0	2	4	0	0	0	0	0	0	1	569

**opracowanie własne*

Łącznie na 569 wszczętych procedur, aż 547 wszczęli policjanci KPP w Sokołowie Podlaskim i podległych jednostek. Przedstawiciele jednostek pomocy społecznej wszczęli ogólnie 14 procedur, w tym 1 przedstawiciele PCPR w Sokołowie Podlaskim. Stosunkowo mało przypadków przemocy ujawnili przedstawiciele ochrony zdrowia (6) i oświaty (tylko 3). Ogólnie należy stwierdzić, że przedstawiciele oświaty praktycznie nie ujawniają przypadków stosowania przemocy, szczególnie w stosunku do małoletnich.

W kolejnej tabeli zawarto informacje KPP w Sokołowie Podlaskim zawierające dane dotyczące ilości wszczętych procedur Niebieskie Karty oraz ilości osób doznających i stosujących przemoc domową, w wyniku działań podjętych przez samych policjantów powiatu sokołowskiego.

Tabela Nr 3. Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta – A” wg danych KPP Sokołów Podlaski - opracowanie własne.

Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta – A” ogółem	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
	221	236	203
W tym nowe procedury „Niebieskie Karty”	156	148	140
Dotyczące kolejnych przypadków w trakcie trwającej procedury	65	88	63
Ogólna liczba ofiar przemocy	301	299	252
w tym kobiety	232	215	176
w tym mężczyźni	30	42	39
w tym nieletni	39	42	37
Osoby podejrzane o stosowanie przemocy	226	238	205
w tym mężczyźni	216	219	187
w tym kobiety	10	18	17
w tym nieletni	0	1	1
Sprawcy będący pod wpływem alkoholu	171	178	148
w tym mężczyźni	169	165	140
w tym kobiety	2	13	8
w tym nieletni	0	0	0
Liczba dzieci umieszczonych w miejscu nie zagrażającym ich bezpieczeństwu	0	0	0

Analizując dane z Tabeli nr 2 i Tabeli nr 3 obserwuje się pewną rozbieżność między informacjami pozyskanymi z poszczególnych zespołów interdyscyplinarnych, a informacją uzyskaną z Komendy Powiatowej Policji w Sokołowie Podlaskim. Według danych z zespołów interdyscyplinarnych policjanci powiatu sokołowskiego w latach 2018-2020 wszczęli łącznie 569 procedur Niebieskie Karty, natomiast z danych KPP w Sokołowie Podlaskim wynika, że tych procedur wszczęto 660. Rozbieżności mogą wynikać z faktu, że zespoły interdyscyplinarne w swoich sprawozdaniach nie wykazują kart A procedury Niebieskie Karty sporządzanych kolejny raz w tej samej rodzinie. Często samo wszczęcie procedury i podjęcie działań przez członków grupy roboczej nie zatrzymuje aktów przemocy. Występują kolejne akty przemocy i sporządzane są kolejne karty A w/w procedury.

Tabela nr 4. Liczba osób dotkniętych przemocą domową według danych pozyskanych z zespołów interdyscyplinarnych powiatu sokołowskiego

Gmina/Miasto	Rok 2018			Rok 2019			Rok 2020			Ogółem
	K	M	Dz.	K	M	Dz.	K	M	Dz.	
Bielany	7	1	1	7	2	0	4	1	0	23
Ceranów	5	3	0	1	4	1	2	4	0	20
Jabłonna Lacka	14	2	2	11	2	1	6	0	0	38
Kosów Lacki	14	4	0	12	8	0	6	1	0	45
Repki	18	7	21	13	5	20	8	2	6	100
Sabnie	14	1	11	12	14	19	10	15	19	115
Gmina Sokołów Podlaski	37	2	0	40	2	2	28	2	3	116
Miasto Sokołów Podlaski	63	2	2	60	9	3	52	14	6	211
Sterdyń	6	1	0	16	2	0	8	1	0	34
Powiat Sokołowski RAZEM	178	23	37	172	48	46	124	40	34	702

**opracowanie własne*

Powyższa tabela zawiera dane z zespołów interdyscyplinarnych powiatu sokołowskiego dotyczące ilości ujawnionych osób doznających przemocy domowej, w podziale na kobiety, mężczyzn i dzieci. Dane te są znacznie zaniżone porównując je z danymi z KPP w Sokołowie Podlaskim. W 2018 roku łącznie ujawniono 238 osób doznających przemocy domowej (policjanci ujawnili 301 takich osób), w 2019 – 266 osób (policjanci 299) i w 2020 roku – 198 (policjanci – 255 osób). Z analizy danych KPP w Sokołowie Podlaskim jak również danych pozyskanych z zespołów interdyscyplinarnych obserwujemy nieznaczną tendencję spadkową, zarówno jeżeli chodzi o ilości wszczętych i prowadzonych procedur Niebieskiej Karty, jak również ilości ujawnionych osób doznających przemocy domowej.

Osoby stosujące przemoc wobec swoich ofiar stosują różne jej rodzaje i formy. Same zespoły interdyscyplinarne nie prowadzą statystyki i nie zbierają danych jakiego rodzaju przemocy i w jakich formach doznają osoby dotknięte przemocą domową.

W ostatniej tabeli zawarto ilości ujawnionych poszczególnych rodzajów przemocy przez policjantów powiatu sokołowskiego. Należy też zwrócić uwagę, że osoba stosująca przemoc często stosuje kilka rodzajów przemocy wobec swojej ofiary. Zachowania przemocowe w tej samej rodzinie też bardzo często się powtarzają.

Tabela Nr 5. Liczba przypadków poszczególnych rodzajów przemocy domowej odnotowanych przez Policję powiatu sokołowskiego

Liczba przypadków poszczególnych rodzajów przemocy domowej odnotowanych przez Policję			
Forma przemocy	Rok		
	2018	2019	2020
Fizyczna	148	134	117
Psychiczna	219	232	199
Seksualna	3	2	0
Ekonomiczna	2	4	3
Inny rodzaj przemocy	122	111	104

Z powyższych danych wynika, że w rodzinach zamieszkujących w powiecie sokołowskim najczęściej dochodzi do stosowania przemocy psychicznej. Bardzo niepokojące dane dotyczą również przypadków stosowania przemocy fizycznej, które często skutkują obrażeniami ciała i koniecznością uzyskania pomocy medycznej. Stosunkowo niewiele ujawnianych jest przypadków przemocy seksualnej i ekonomicznej.

W celu dokładniejszego zobrazowania skali zjawiska przemocy domowej ustalono, że policjanci Komendy Powiatowej Policji w Sokołowie Podlaskim w latach 2018-2020 łącznie wszczęli i przeprowadzili 209 postępowań w kierunku art. 207 kodeksu karnego (znęcanie się nad członkiem rodziny), z czego 124 skierowano z aktem oskarżenia do Sądu Rejonowego w Sokołowie Podlaskim, a 85 zostało zakończonych po czynnościach sprawdzających, które skutkowały odmową wszczęcia postępowania przygotowawczego.

Z informacji uzyskanej z Sądu Rejonowego – II Wydział Karny w Sokołowie Podlaskim wynika, że w latach 2018-2020 nie orzeczono ani jednego obowiązku probacyjnego dot. uczestnictwa sprawcy przemocy domowej w programie korekcyjno-edukacyjnym. Może to wynikać z faktu, że do chwili obecnej na terenie powiatu sokołowskiego takie oddziaływania (programy) nie były prowadzone. Niemniej w opinii sędziów orzekających w Wydziale Karnym, realizację na terenie powiatu sokołowskiego programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy oceniono bardzo pozytywnie. Nie uzyskano natomiast informacji o ilości zastosowanych środków karnych wobec sprawców przemocy domowej, polegających na nakazie opuszczenia miejsca zamieszkania i zakazie zbliżania się do osób pokrzywdzonych.

Biorąc pod uwagę psychologiczne aspekty przemocy, należy przypuszczać, że zjawisko przemocy jest znacznie szersze niż pokazują zgromadzone dane. Znaczna liczba przypadków przemocy wciąż nie jest zgłaszana. Może to mieć związek między innymi z psychologicznymi aspektami zjawiska przemocy (lęk, wstyd, poczucie bezradności u osób doświadczających przemocy) oraz z ciągłym przeświadczeniem, że przemoc dotyczy tylko spraw poważnych, skutkujących odniesieniem konkretnych obrażeń, najczęściej fizycznych, bądź przeświadczeniem o nieskuteczności działań podejmowanych przez organy ścigania, wymiar sprawiedliwości i instytucje niosące pomoc.

Wnioski z dokonanej diagnozy problemu przemocy domowej na terenie powiatu sokołowskiego znajdują odzwierciedlenie w dalszej części Programu, przekładając się tym samym na zadania do wykonania przez poszczególne służby i instytucje.

IV. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Wszelkie cele i działania zaplanowane do realizacji w ramach niniejszego Programu mają służyć poprawie sytuacji rodzin doznających przemocy domowej jak i ochronie rodzin zagrożonych przemocą. Aby efektywnie zapobiegać problemowi przemocy domowej i zwalczać zachowania przemocowe, niezbędne jest stworzenie spójnego i wielopoziomowego systemu pomocy osobom uwięzonym w przemoc, systemu opartego o aktywizację i rozwój zasobów lokalnych, zwłaszcza ilości dostępnych form pomocy oraz specjalistów.

Program kierowany jest do:

- a) osób doznających przemocy domowej, w tym:
 - współmałżonków lub partnerów w związkach nieformalnych,
 - dzieci,
 - osób starszych i osób niepełnosprawnych,
- b) osób stosujących przemoc domową,
- c) świadków przemocy domowej,
- d) przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy.

1. Analiza SWOT dla problemu przemocy domowej.

Opracowana diagnoza problemu przemocy domowej umożliwiła sporządzenie analizy SWOT, która określiła atuty i mankamenty analizowanego problemu, bariery i utrudnienia w przeciwdziałaniu przemocy. Analiza SWOT wyznaczyła także szanse, które odpowiednio wykorzystane staną się impulsem do rozwoju i osłabiać czynniki zewnętrzne negatywne oraz zagrożenia, czyli wszystko to co stwarza bariery i przeszkody w przeciwdziałaniu przemocy domowej.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- gotowość i wieloletnia współpraca służb i instytucji działających w obszarze pomocowym, - zwiększenie świadomości i wiedzy społeczeństwa na temat zjawiska przemocy domowej, - zespoły interdyscyplinarne funkcjonują w każdej gminie,	- trudności w odizolowaniu osób stosujących przemoc domową od osób doznających przemocy domowej, mały poziom egzekucji opuszczania mieszkań przez stosujących przemoc domową, - mity i przekonania na temat przemocy domowej,

- funkcjonowanie procedury „Niebieskie Karty”, - rosnąca liczba specjalistów ds. przeciwdziałania przemocy domowej, - rosnące zaufanie do instytucji pomocowych, - możliwość skorzystania z bezpłatnego poradnictwa psychologicznego i prawnego, - rosnąca świadomość problemu przemocy domowej, - organizowanie specjalistycznych szkoleń, spotkań i konferencji, - zwiększenie ilości informacji dotyczącej oferty pomocowej dla osób doświadczających przemocy, - działania interdyscyplinarne,	- brak jednostek realizujących programy korekcyjno-edukacyjne oraz programy psychologiczno – terapeutyczne dla osób stosujących przemoc domową, - bardzo słabe zaplecze pomocowe, - stosowanie procedury „Niebieskie Karty” tylko przez funkcjonariuszy Policji, znikoma ilość ujawnionych przypadków przemocy przez pozostałe zobowiązane do tego podmioty, - brak ujawnianych przypadków przemocy domowej w stosunku do dzieci, - brak mieszkań socjalnych, chronionych, - brak lekarzy psychiatrów, - słaba profilaktyka, reagowanie dopiero w sytuacji eskalacji przemocy w danej rodzinie, - powszechny pogląd o braku konsekwencji ponoszonych przez osobę stosującą przemoc będący czynnikiem osłabiającym podejmowanie działań przeciwko niemu, - trudność w utrzymaniu rezultatów pomocy – przemoc po pewnym czasie powraca, - postawa osób doświadczających przemocy domowej, które odmawiają składania zeznań przeciwko osobie stosującej przemoc domową, co staje się powodem zniechęcenia służb do działania, - presja czasu, braki kadrowe w instytucjach pomocowych, - przerzucanie odpowiedzialności pomiędzy służbami, - brak wiedzy o naszych własnych powiatowych zasobach (nie zawsze pracownicy jednych instytucji wiedzą o zakresie pracy i kompetencjach innych podmiotów, o tym na jakim polu mogą ze sobą współpracować), - minimalne wsparcie członków grup roboczych, - brak dla nich superwizji, - trudność w zachowaniu ciągłości podjętych działań w przypadku szkół (brak przepływu informacji pomiędzy szkołami, gdy uczeń zmienia poziom szkoły: podstawowa, średnia), - trudny kontakt z osobą stosującą przemoc domową, trudność w zmotywowaniu stosującego przemoc do podjęcia pracy nad zmianą zachowania, - niewielka liczba przedstawicieli ochrony zdrowia włączających się do pracy Zespołów
---	--

	Interdyscyplinarnych, - niechęć przedstawicieli instytucji do udziału w posiedzeniach Zespołów Interdyscyplinarnych, - częsta absencja członków Zespołów Interdyscyplinarnych i grup roboczych na spotkaniach, - mała reakcja społeczności lokalnej na akty przemocy domowej. - małe zaangażowanie ochrony zdrowia, oświaty i prokuratury, - brak środków finansowych na zapraszanie specjalistów, - brak dostępu do psychologa dziecięcego i psychiatry dziecięcego, - brak gotowości do udziału w programach korekcyjno - edukacyjnych i psychologiczno - terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową, - brak izolacji osoby stosująca przemoc domową od osoby doznającej przemocy nawet w przypadku wydania wyroku w zawieszeniu (osoba stosująca przemoc powraca do domu), - zbyt długi okres oczekiwania na umieszczenie osoby uzależnionej od alkoholu w zamkniętym Ośrodku leczenia uzależnień, - niewystarczająca kadra niektórych instytucji, przeciążenie pracą, niskie wynagrodzenie, - niedostateczne wykorzystywanie wiedzy teoretycznej o przemocy domowej w praktyce, np. mimo udziału w szkoleniach pracownicy nie mają wiedzy o działaniach które muszą podjąć.
SZANSE	ZAGROŻENIA
- postrzeganie przemocy jako problemu społecznego, - wzrost świadomości społecznej i chęci korzystania z pomocy, - możliwość pozyskiwania środków finansowych z różnych źródeł, - oferty szkoleniowe kierowane do osób zajmujących się pracą w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej, - oferta superwizyjna dla pracowników	- społeczne przyzwolenie na przemoc, - zjawisko powodujące duże szkody społeczne, gdyż zaburza funkcjonowanie całych rodzin, - ukrywanie przez rodzinę aktów przemocy domowej, - bierność świadków przemocy domowej, - niewydolność wychowawcza rodzin, - bezradność rodzin w rozwiązywaniu swoich problemów, - poczucie bezkarności u osób stosujących

socjalnych zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy, - świadomość niedoskonałości rozwiązań prawnych i niedostosowania procedur, w tym krytyka od wewnątrz, - konieczność wzajemnego poznania się, zbudowania bazy wiedzy na temat kompetencji poszczególnych instytucji zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy domowej, - monitorowanie środowisk przemocowych, - natychmiastowa reakcja na przemoc, - wymiana informacji, dobrych praktyk.	przemoc domową, - niepełna znajomość kompetencji i zadań służb zajmujących się pomaganiem rodzinom zagrożonym przemocą, - niekompletny system przeciwdziałania przemocy domowej, brak spójnego działania wszystkich instytucji zaangażowanych w pracę na rzecz osób uwikłanych w przemoc, - brak umiejętności diagnozowania przemocy i odróżnienia jej od konfliktu, - brak szybkiej reakcji w razie sytuacji kryzysowej w rodzinie z problemem przemocy, - brak nieuchronności kary dla osoby stosującej przemoc w rodzinie, - nieznajomość swoich praw przez osoby doznające przemocy domowej i oczekiwanie, że instytucje załatwią za nie wszystkie sprawy, - brak wystarczających umiejętności motywowania rodzin do korzystania z systemu wsparcia dla osób z problemem przemocy, - niewystarczająca ilość superrewizji dla pracowników instytucji, - słaba skuteczność leczenia osób uzależnionych, coraz niższy wiek inicjacji, - ignorowanie symptomów przemocy domowej, bagatelizowanie zjawiska przemocy domowej i/lub poszczególnych jej form, - wypalenie zawodowe - problemy z wymianą informacji między instytucjami, - niechęć osób przeciwdziałających przemocy domowej do podnoszenia swoich kwalifikacji.
---	--

2. Cele Programu

Założone w Programie cele oraz ich przewidywane efekty odnoszą się do 4 głównych obszarów:

- **wspieranie** – udzielanie szeroko rozumianego wsparcia osobom doznającym przemocy domowej w tym pomocy psychologicznej, prawnej i socjalnej oraz zapewnienie schronienia;
- **interwencja** – działania polegające na ochronie osób doznających przemocy domowej oraz świadków przemocy, izolacja i oddziaływania korekcyjno-edukacyjne, psychologiczno-terapeutyczne wobec sprawców;
- **edukacja** – przekazywanie wiedzy na temat przyczyn, mechanizmów i skutków przemocy domowej oraz informowanie o możliwościach uzyskania pomocy; edukacja odnosi się także do wzmacniania kompetencji służb pomocowych;
- **profilaktyka** – zapobieganie przemocy poprzez rozwijanie umiejętności interpersonalnych, wzmacnianie sieci wsparcia społecznego, promowanie właściwych modeli wychowawczych.

CEL GŁÓWNY PROGRAMU:

ZWIĘKSZENIE SKUTECZNOŚCI DZIAŁAŃ NA RZECZ PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ ORAZ OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ.

Cele szczegółowe:

1. Podnoszenie kompetencji i doskonalenie zawodowe pracowników instytucji i placówek zajmujących się przemocą domową.
2. Zwiększenie skuteczności działań w zakresie udzielania pomocy osobom doznającym przemocy domowej.
3. Zwiększenie skuteczności podejmowanych działań wobec osób stosujących przemoc domową.
4. Zwiększenie wiedzy z zakresu przemocy oraz podniesienie poziomu świadomości i wrażliwości społecznej na temat przemocy domowej.

3. Zadania do realizacji

1.	Cel szczegółowy: Podnoszenie kompetencji i doskonalenie zawodowe pracowników instytucji i placówek zajmujących się przemocą domową.		
	Działanie	Realizatorzy	Terminy
1.1	1. Organizowanie szkoleń, konferencji, debat merytorycznych na temat przeciwdziałania przemocy. 2. Wdrożenie systemu wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami doświadczającymi przemocy domowej i z osobami stosującymi przemoc domową w formie m.in. supervizji. 3. Upowszechnianie materiałów dotyczących przeciwdziałania przemocy domowej	PCPR, OPS, Policja, szkoły, organizacje pozarządowe,	2022-2026

2.	1. Cel szczegółowy: Zwiększenie skuteczności działań w zakresie udzielania pomocy osobom doznającym przemocy domowej.
	Działanie Terminy
2.1	Działanie Realizatorzy Terminy 1. Zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej bezpiecznego, czasowego schronienia oraz dostępu do pomocy o charakterze: - natychmiastowego wsparcia psychologicznego i specjalistycznego, - konsultacji, wsparcia, terapii, psychoedukacji w zakresie przemocy domowej, - udzielanie pomocy dotyczącej trudności wychowawczych, - dostępności do bezpłatnej pomocy prawnej, - dostępności do form pomocy związanej z doznawaniem przemocy (grupa wsparcia), - warsztatów, zajęć grupowych. 2. Realizowanie przez instytucje publiczne zajmujące się pomocą osobom doznającym przemocy domowej pomocy w formie poradnictwa medycznego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego. 3. Nawiązywanie i wzmacnianie współpracy z organizacjami rządowymi i samorządowymi oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie pomocy osobom doznającym przemocy. PCPR, OPS, szkoły, organizacje pozarządowe 2022-2026 przychodnie podstawowej opieki medycznej PCPR, rodziny zastępcze, placówki opiekuńczo-wychowawcze

V. REALIZACJA PROGRAMU

Koordynatorem *Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Sokołowskim na lata 2022-2026* jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sokołowie Podlaskim, które współpracować będzie z Komendą Powiatową Policji w Sokołowie Podlaskim, miejskimi i gminnymi Ośrodkami Pomocy Społecznej, kuratorami i sędziami Sądu Rejonowego, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, placówkami oświatowymi, placówkami opiekuńczo-wychowawczymi oraz organizacjami pozarządowymi z terenu powiatu sokołowskiego.

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Sokołowskim na lata 2022-2026 będzie finansowany ze środków własnych powiatu, środków finansowych gmin i województwa oraz ze środków własnych instytucji współuczestniczących.

W związku z tym, że głównym celem programu jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska, wskaźniki monitoringu powinny opierać się o dane liczbowe dotyczące zarówno zwiększenia dostępności usług, jak i monitoring skali zjawiska przemocy domowej.

Monitoring realizacji Programu ma na celu weryfikację, czy wyznaczone w dokumencie cele zostały zrealizowane i jaki jest ich wynik. Systematyczna ocena pozwoli na modyfikację kierunków działania w przypadku istotnych zmian społecznych.

Celem ewaluacji jest systematyczna ocena działań realizowanych w ramach Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej pod kątem następujących kryteriów:

1. Skuteczności - ocena w jakim stopniu realizowane są cele założone w Programie,
2. Użyteczności - ocena w jakim stopniu realizowane działania odpowiadają potrzebom odbiorców.

Dane do ewaluacji zbierane będą corocznie w ramach zaplanowanego systemu monitoringu i posłużą ocenie stopnia realizacji założeń Programu. Każda organizacja i instytucja podejmująca działania wynikające z Programu wypełni do dnia 31 stycznia każdego roku ankietę z jego realizacji. Na podstawie danych uzyskanych od realizatorów Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sokołowie Podlaskim przygotowuje do dnia 30 kwietnia każdego roku sprawozdanie z realizacji Programu za rok poprzedni. Roczne sprawozdanie z realizacji Programu przedstawiane będzie Zarządowi Powiatu Sokołowskiego.

Wnioski płynące z monitoringu i ewaluacji mają posłużyć zmodyfikowaniu realizowanych działań oraz zaplanowaniu działań priorytetowych w kolejnym roku.

VI. PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

Zakłada się, że zadania realizowane w ramach Programu doprowadzą do zwiększenia skuteczności pomocy i wsparcia osobom i rodzinom zagrożonym i dotkniętym przemocą domową poprzez:

1. Wzmocnienie i upowszechnienie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.
2. Podniesienie świadomości społecznej w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.
3. Usprawnienie systemu pomocy rodzinom dotkniętym przemocą, w tym:
 - udzielenie profesjonalnej pomocy osobom dotkniętym przemocą i osobom stosującym przemoc domową,
 - zwiększenie dostępności do pomocy specjalistycznej osobom i rodzinom doświadczającym przemocy, w tym zapewnienie miejsc w całodobowych placówkach udzielających pomocy,
4. Podniesienie jakości udzielanej pomocy, w tym:
 - podniesienie jakości usług świadczonych przez przedstawicieli instytucji realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej,
 - zintensyfikowanie i podniesienie jakości działań w stosunku do osób stosujących przemoc domową,
5. Zacieśnienie systemu współpracy między instytucjami.